

נדרים לז'

עניין: כתיב וקרי

ביאור הגר"א ריש ספד"צ

ספרא. ספר הוא גילוי המחשבה שהמחשבה הוא סתום⁴ באדם ואינו מתגלה אלא ע"י דבורו או כתבו. וכן א"ס נתגלה וברא את העולם לגילויו⁵ ולאשתמודע ליה כמ"ש בזהר והן התיקונים שמפ"ו גם כן על ידי שני דברים אלו כמ"ש בס"י וברא את עולמו בספר וספר בסיפור⁶ ועניני ב' ספרים וסיפור הוא כי בדיבור בפעם א' נתגלה מחשבתו אבל בספר בכ' פעמים. אחד כשכותב ונתגלה מחשבתו בעולם אבל עדיין סתום הספר. ושני כשקורין הספר או נתגלה. אבל בדבור כולל שניהם בפעם א'. והם חב"ד כמ"ש בס"י שבהם נברא העולם כמ"ש (משלי ג' י"ט) ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו תהומות נבקעו. והן ראשית הגילוי של המחשבה סתימאה⁷ שהוא כ"ע שאין מתגלה כלל אפי' מציאותה ולכן נקרא אין. וחכמה הוא ספר החתום שאין מתגלה רק מציאותה ולא⁸ מהותה שלכן נקרא יש. ובינה הוא ספר השני שהיא⁹ מתגלה לאדם הקורא. ודעת הוא הסיפור שמוציא ומגלה לכל. וידוע כל¹⁰

מהר"ל תפארת ישראל פס"ן קרי. יש אמרו (הר"ק נסוף הקדמתו ליהושע) כי טעם הקרי והכתיב, כי עזרא הסופר מצא בלבול הספרים, בזה כתוב כך, ובזה כתוב כך. וכאשר היה מסופק, כתב אחד בפנים, ואחד מבחוץ, להיותו מסופק במה שמצא²⁴. וכי יש שבוש יותר מזה. כי כמה פעמים נכתב בפנים ולא נקרא, שלא נקדוהו²⁵, לומר שהוא כתיב ולא קרי. ולפעמים ההפך, שהוא קרי ולא כתיב. אם נעשה בשביל הספק בלבד, לא היה תולה בקרי ובכתיב, אבל הוה ליה לומר מלה זאת ספק, לא בלשון כתיבן ולא קריין, קריין ולא כתיבן²⁵. ויש שאמר דברים²⁶

ובודאי הוקשה להם, כי למה צריך קרי וכתיב³⁰. ואמנם מי שיודע דברי חכמה יודע דבר זה. דע, כי הכתיב הוא מצד הספר, כי לא שייך כתיבה רק בספר³¹. וכל ספר קדוש הוא ספר של חכמה³². אבל הקרי אינו נחשב ספר, רק שקורים בני אדם בפה הענין אשר הכתוב ובסוף³³. ולכך, אף אם לפעמים נכתב בכתיבה לשון אחר³⁴, בשביל שבא לרמוז שום חכמה או דבר עמוק, דבר זה שייך בכתיבה, שהספר הוא ספר חכמה, וכאשר יתבונן בספר ימצא החכמה. אבל כאשר בא לקרות בספר בלבד, ראוי שיהיה נקרא בלשון יותר מובן, כי היה רחוק אותו לשון מן קריאת בני אדם³⁵.

יהל אור בראשית רמד ע"ב

כתר לכן הוא קרי ולא כתיב להורות על העלמתו [וגם הוא סוד. ספור ולא ספר כנז' נס"י ספר וספר וסיפור שהם חב"ד ולכן הוא קרי בסיפור ולא כתיב בספר. הגהת הרמ"ש]: